

Online alapismeretek - 2. fejezet (Firefox) látássérült felhasználók számára

Vakbarát tananyag

Szerző: Herczeg Lajos, Mali Attila

**Kiadja az "Informatika a látássérültekért"
Alapítvány**

Copyright © 2014. Minden jog fenntartva.

Informatika a
látássérültekért
Alapítvány

BEVEZETÉS	5
1. WEB-BÖNGÉSZÉS	6
1.1 Böngésző használata	6
1.1.1 Böngésző megnyitása és bezárása	6
1.1.2 URL cím beírása a címsorba és belépés egy weboldalra	7
1.1.3 Weboldal frissítése, letöltés leállítása	12
1.1.4 Hiperlink aktiválása.....	13
1.1.5 Weboldal megnyitása új lapon, új ablakban.	14
1.1.6 Lapok és ablakok megnyitása és bezárása, váltás a lapok és ablakok között	15
1.1.7 Oldalak közti navigálás: előrelépés, hátralépés, kezdőlap	17
1.1.8 Korábban használt oldalak megtekintése az előzmények funkció használatával.....	18
1.1.9 Webes űrlapok kitöltése, elküldése, visszatérés az alaphelyzetbe	23
1.1.10 Webes eszköz használata weboldal vagy szöveg fordításához	33
1.2 Eszközök és beállítások	36
1.2.1 Böngésző kezdőlapjának beállítása.....	36
1.2.2 Előugró ablak fogalma, előugró ablak engedélyezése és letiltása.	37
1.2.3 A süti fogalma. Sütik engedélyezése és tiltása.....	40

1.2.4 A sűgő funkció használata	43
1.2.5 Beépített eszköztárak megjelenítése és elrejtése. A szalagmenű minimalizálása illetve visszaállítása.....	45
1.2.6 Előzmények, ideiglenes internet fájlok és az elmentett űrlapok törlése	46
1.3 Könyvjelző.....	48
1.3.1 Könyvjelzők hozzáadása és törlése	48
1.3.2 Könyvjelzők megjelenítése.....	56
1.3.3 Könyvjelzők mappa létrehozása és törlése. Weboldalak hozzáadása könyvjelzők mappához. .	56
1.4 Webes kimenetek	60
1.4.1 Fájlok letöltése és mentése megadott helyre.	60
1.4.2 Szöveg, kép vagy URL másolása megadott helyre pl. dokumentumba vagy e-mailbe.	68
1.4.3 Weboldal nyomtatási képének megtekintése és a weboldal nyomtatása. Weboldal részletének nyomtatása a megfelelő nyomtatási beállításokkal.....	71
JÓ TANÁCSOK.....	75
JAWS kurzor	75
WebVisum	77

Menüsor elrejtése és megjelenítése	81
FIREFOX BILLENTYŰPARANCSONK	81
IMPRESSZUM	88

Bevezetés

Az Internet és kommunikáció modul frissült, és új nevet - Online alapismeretek (Online Essentials) - kapott. A modul tartalmi követelményei nem változtak, viszont a vizsgafeladatok frissültek.

Az alábbi tananyag a Syllabus 1.0 alapján készült, és annak 2. fejezetét dolgozza fel. Az Online alapismeretek című ECDL modul többi fejezetének kidolgozását az Online alapismeretek tananyagban találja.

A Firefox című tananyag a látássérült felhasználóknak kíván segítséget nyújtani az Online alapismeretek modulvizsgára való felkészülésében. A különböző feladatok megoldása elsődlegesen a billentyűzet és a képernyőolvasó használatára épül, de ahol lehet, több módszer is meg van említve.

1. Web-böngészés

1.1 Böngésző használata

1.1.1 Böngésző megnyitása és bezárása

A Mozilla Firefox egy ingyenes böngészőprogram, amelyet minden Windows operációs rendszerre fel lehet telepíteni. Segítségével navigálhat az interneten, elérheti és letöltheti a weboldalakot. Ha telepítette a Mozilla Firefox böngésző programot a számítógépére, akkor a programot a Start menü Minden Program csoportjából, vagy az asztralról a program ikonjával indíthatja el.

Úgy is megnyithatja a Firefox programot, hogy elkezdi beírni a program nevét a Start menü keresőmezőjébe, és a találaton állva lenyomja az ENTER billentyűt.

A Firefox webböngészőt az ALT+F4 billentyűkombinációval vagy a Fájl menü Kilépés parancsával tudja bezárni.

Megjegyzés: A Magyarországon elterjedt JAWS és NVDA képernyőolvasók a Mozilla Firefox, Internet

Explorer, és a Chrome webböngészőket támogatják. A támogatás mértéke függ a képernyőolvasó és a webböngésző verziójától.

1.1.2 URL cím beírása a címsorba és belépés egy weboldalra

A megnyitott Firefox programban adott weboldal betöltéséhez lépjen a címsorba az F6 funkcióbillentyűvel vagy a CTRL+L billentyűkombinációval, majd gépelje be a megnyitandó weboldal címét, végül nyomja le az ENTER billentyűt.

Nem kell minden esetben a teljes címet megadnia, ugyanis a Mozilla Firefox az oldal címének begépelése közben megpróbálja a korábban látogatott oldalak elérési útvonalával kiegészíteni az aktuálisan beírt szöveget. Amennyiben a megjelenő címet megfelelőnek találja, nyomja le az ENTER billentyűt, ellenkező esetben írja tovább a címet.

Megjegyzés: Ha a Windows rendszerben alapértelmezett böngészőnek a Mozilla Firefox

programot állította be, akkor egy weboldal megnyitását elvégezheti a webböngészőn kívül is. A Start menü Keresés mezőjébe vagy a Futtatás Párbeszédpanelen gépelje be a megnyitni kívánt weboldal címét, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A Firefox webböngészőben a CTRL+O billentyűparancs fájlok megnyitására szolgál, weboldal megnyitására nem használható.

A Firefox működése nemcsak kiegészítőkkal, hanem a program rendszerleíró adatbázisának módosításával is részletesen testreszabható.

A konfigurációkezelő megnyitásához a következők szerint járjon el:

A címsorba írja be az about:config kifejezést, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A következő figyelmeztetés jelenik meg:

„Vigyázat, veszélyes terület! Ezeknek a szakértőknek szóló beállításoknak a megváltoztatása káros hatással lehet az alkalmazás stabilitására, biztonságára vagy teljesítményére. Csak akkor folytassa, ha tisztában van azzal, amit csinál.”

Ha a figyelmeztetés ellenére folytatni szeretné a műveletet, akkor az Óvatos leszek gombot aktiválja a SZÓKÖZ billentyűvel.

Mivel a Firefox legújabb verzióiban megváltozott a felülete a konfigurációs ablaknak, ezért a képernyőolvasók nehezebben kezelik azt. Az új webes felület miatt a képernyőolvasók úgy viselkednek, mintha egy weboldalon lennének. Ezért az ideális kezelés miatt a képernyőolvasóban ki kell kapcsolnia a virtuális kurzort. Ehhez nyomja le az INSERT+Z billentyűparancsot. A TAB billentyűvel léphet át a konfigurációs beállítások listájába, majd a nyílbillentyűkkel megkeresheti a módosítani kívánt beállítást. Az NVDA képernyőolvasó használata esetén a listában a CTRL+ALT+NYÍL billentyűkkel mozoghat, mivel a képernyőolvasó táblázatként kezeli a konfigurációs beállításokat. Előfordulhat, hogy a táblázatos navigálás előtt le kell nyomnia az INSERT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt. Lehetősége van adott beállítás keresésére is. A kereséshez először az ALT+SHIFT+R billentyűkombinációval lépjen a keresési mezőbe. A konfigurációs beállítás nevének egy részét elegendő beírni a keresőmezőbe. A beírás után nyomja le az ENTER billentyűt a keresés

megkezdéséhez. A találatokra a TAB billentyűvel léphet át, majd a nyílbillentyűkkel választhat közülük.

Az automatikus címkiegészítés ki- és bekapcsolásához az ALT+SHIFT+R billentyűkombinációval lépjen a keresési mezőbe. Az automatikus címkiegészítés egy részét elegendő beírni a keresőmezőbe. Például, írja be, hogy "urlbar", és nyomja le az ENTER billentyűt. A lista máris szűkült, kb. 20 találatra. Lépjen a TAB billentyűvel a konfigurációs beállítások listájába, és keresse meg a "browser.urlbar.autoFill" sort, és annak értékét állítsa true értékre. Ehhez nyissa meg a helyi menüt, és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a Ki/Be menüpontot, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

Az automatikus címkiegészítés most már aktív a böngészőben. Ha ki szeretné kapcsolni, akkor állítsa false-ra a fenti kapcsolót.

Gyorsíthatja munkáját azon kényelmi funkcióval, mely segítségével nem kell beírnia a címsorba a

teljes webcímet, hanem a program kiegészíti azt a megfelelő karakterekkel.

A CTRL+ENTER lenyomását követően a böngészők a címsorba beírt szöveg elejére odaillesztik a „www”, mögé pedig a „.com” karaktereket.

Ez a szolgáltatás alapértelmezetten elérhető, ami nagyon kényelmes is lehet, de nem mindig hasznos.

Ha többnyire magyar weblapokat látogat, akkor lehetősége van beállítani, hogy .hu kerüljön a címsorba a CTRL+ENTER lenyomására.

Ezzel a beállítás-módosítással a következőkben már nem kell beírnia a címsorba sem a www., sem a .hu végződést, ezt a Mozilla Firefox automatikusan megteszi ön helyett, csupán az url cím közepét - például infoalap - kell megadnia. A CTRL+ENTER billentyűkombinációval megtörténik a helyes www.infoalap.hu kiegészítés, majd az oldal betöltése a böngészőbe.

A beállítás elvégzéséhez az ALT+SHIFT+R billentyűparanccsal lépjen az about:config oldal szűrőmezőjébe, írja be az „alternate” kifejezést, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A TAB billentyűvel lépjen át a megjelenő találati listába, a nyílbillentyűkkel keresse meg a

"browser.fixup.alternate.enabled" sort, majd győződjön meg arról, hogy az értéke true állásban van-e. A következő sorban láthatja, hogy az előtagnak a www karaktereket illeszti be automatikusan, míg az azt követő sorban azt, hogy utótagként a com végződést használja a Firefox. A második elemén állva nyissa meg a helyi menüt, és a nyílbillentyűk segítségével válassza a Módosítás menüpontot, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A megjelenő szerkesztőmezőben módosítsa a .com végződést .hu domainvégződésre, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A weboldalak címeinek kiegészítéséhez néhány billentyűparancs:

 SHIFT+ENTER, kiegészítés .net címre

 CTRL+SHIFT+ENTER, kiegészítés .org címre

1.1.3 Weboldal frissítése, letöltés leállítása

Az oldal betöltődését bármikor megszakíthatja az ESC billentyű lenyomásával.

A részben vagy egészében letöltődött weboldal tartalmát ismételten le tudja tölteni, ha lenyomja az F5 funkció billentyűt vagy a CTRL+R billentyűkombinációt.

1.1.4 Hiperlink aktiválása

A weboldalak nemcsak szöveget és képeket tartalmazhatnak, hanem más oldalakra vezető hivatkozásokat, más néven linkeket is. Ezek másik weboldalra, fájlra, dokumentumra vagy egy dokumentum adott pontjára mutathatnak. Bármilyen szöveg vagy más objektum, például kép is lehet hivatkozás. A hivatkozásokat a nyílbillentyűkkel vagy a TAB billentyűvel érheti el, majd az aktiválásukhoz az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt használhatja.

Az aktuális weboldalon található összes hivatkozást – a képernyőolvasó szolgáltatása révén – összegyűjtheti egy listába. Nyomja le az INSERT+F7 billentyűkombinációt a Hivatkozások listája párbeszédpanel megnyitásához. A nyílbillentyűkkel válassza ki a megnyitni kívánt hivatkozást, majd

nyomja le az ENTER billentyűt. Ha egy hivatkozást nem kíván aktiválni, csak rá szeretne lépni, akkor annak kiválasztása után a TAB billentyűvel keresse meg a Lépjen a hivatkozásra gombot, és nyomja le az ENTER billentyűt.

1.1.5 Weboldal megnyitása új lapon, új ablakban

Ha a hivatkozáshoz tartozó tartalmat új böngészőablakban szeretné megjeleníteni, akkor a hivatkozás kijelölése után válassza a helyi menü Megnyitás új ablakban parancsát, vagy nyomja le a SHIFT+ENTER billentyűkombinációt.

Ha a hivatkozáshoz tartozó tartalmat a meglévő böngészőablak új lapján szeretné megjeleníteni, akkor a hivatkozás kijelölése után válassza a helyi menü Megnyitás új lapon parancsát.

Billentyűparancsokat is használhat a tartalom új lapon való megjelenítéséhez:

 Új lap megnyitása a háttérben: CTRL+ENTER

 Új lap megnyitása az előtérben:
CTRL+SHIFT+ENTER

1.1.6 Lapok és ablakok megnyitása és bezárása, váltás a lapok és ablakok között

A többlapos böngészés olyan szolgáltatás a Mozilla Firefox programban, amely lehetővé teszi több webhely egy böngészőablakban történő megnyitását. A többlapos böngészés használatával csökkentheti a tálcán megjelenő programok számát. Ha több lap van megnyitva, használhatja a CTRL+TAB billentyűkombinációt a lapok közötti váltásra, de a CTRL+1-8 billentyűkombinációval közvetlenül is egy adott lapra ugorhat. Új üres lap megnyitásához válassza a Fájl menü Új lap parancsát, vagy nyomja le a CTRL+T billentyűkombinációt. Az új lapon új webcímet írhat be a címsorba, előzőleg bezárt lapokat vagy böngészési munkameneteket nyithat meg. Egy megnyitott lapot a CTRL+W vagy a CTRL+F4 billentyűkombinációval zárhat be. Több megnyitott lap esetén, ha az ALT+F4 billentyűkombinációt használja a bezáráshoz, akkor a program rákérdez, hogy az összes lapot, vagy a jelenlegit zárja-e be.

Új böngészőablak megnyitásához a Firefox programban válassza a Fájl menü Új ablak parancsát, vagy nyomja le a CTRL+N billentyűparancsot. Új Firefox ablakot tud nyitni akkor is, ha aktiválja a program valamely parancsikonját, például a Start menüben vagy az asztalon. Az újonnan megnyitott ablakban a kezdőlap fog betöltődni. A két ablak független egymástól, így az egyik ablakban megnyithat teljesen más weboldalt is. Az ablakok között válthat az ALT+TAB billentyűkombinációval, de használhatja a képernyőolvasó INSERT+F10 parancsával megnyitható Ablaklista párbeszédpanelt is.

A böngészőablakok bezárását a szokásos ALT+F4 billentyűkombinációval vagy a Fájl menü Kilépés parancsával tudja elvégezni.

Hasznos billentyűparancsok a többlapos böngészéshez:

 CTRL+T: Új lap megnyitása elöl.

 CTRL+TAB: Előremozgás a lapok között.

- ✚ CTRL+SHIFT+TAB: Visszafelé mozgás a lapok között
- ✚ CTRL+W, vagy ALT+F4: Az aktuális lap (vagy nem többlapos böngészés esetén az aktuális ablak) bezárása.
- ✚ ALT+ENTER (A címsorban állva): Új lap megnyitása elöl, a címsorba beírt cím alapján.
- ✚ CTRL+1-8: Váltás az adott számú lapra.
- ✚ CTRL+9: Váltás az utolsó lapra.

1.1.7 Oldalak közti navigálás: előrelépés, hátralépés, kezdőlap

A korábban meglátogatott weboldalak között lehetőség van egyenként előre- vagy hátralépkedni, illetve azonnal ismét a kezdőlapra lépni.

Böngészés közben egyenként visszalépegethet a már meglátogatott weboldalakra a helyi menü Vissza parancsával. Az ALT+BALRANYÍL billentyűkombináció vagy a BACKSPACE billentyű segítségével is visszaléphet.

Ha egyszer visszalépett, akkor megint előre lehet lépni a már meglátogatott weboldalak listájában. Az

előrelépéshez használja a helyi menü Előre parancsát vagy az ALT+JOBBRANYÍL billentyűkombinációt.

A már egyszer betöltött honlapok megjelenítésére nem kell sokáig várakozni, hiszen azokat a Mozilla Firefox egy mappában ideiglenesen megőrzi.

Ha gyorsan kell a kezdőoldalra visszajutni, akkor nyomja le az ALT+HOME billentyűkombinációt, vagy a Könyvjelzők menü - Könyvjelző eszköztár almenüjében válassza a legtöbbször látogatott elemek almenüben a kezdőlap nevét. Minden egyes Mozilla Firefox megnyitásakor a kezdőlap töltődik be először, így ez a weblap is szerepel ebben a listában.

Megjegyzés: Ha egy weboldalt új ablakban vagy lapon nyitott meg, akkor nem tud visszalépni az előző oldalra, hiszen a létrejött új ablaknak még nincs előzménye.

1.1.8 Korábban használt oldalak megtekintése az előzmények funkció használatával

A böngészési előzmények azok az adatok, amelyeket a Mozilla Firefox a web böngészése közben rögzít és tárol a számítógépen. Ezek az adatok (például az űrlapok kitöltésekor megadott információk, a jelszavak és a felkeresett webhelyek) a böngészési élmény javítására szolgálnak. Ha megosztott vagy nyilvános számítógépet használ, nem célszerű engedélyeznie, hogy a Mozilla Firefox tárolja a böngészési adatokat.

A böngészési előzményeket megjelenítve újra megnyithat egy korábban már felkeresett weblapot. Ehhez nyissa meg az Előzmények menüt, majd a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel válassza ki a megnyitni kívánt weboldalt, és nyomja le az ENTER billentyűt.

Ha az előzményekben szereplő weboldalakat szeretné megnyitni, szerkeszteni vagy törölni, akkor válassza a Nézet menü Oldalsáv almenü Előzmények parancsát, vagy használja a CTRL+H billentyűkombinációt. A parancs kiadását követően az előzmények keresésére használható szerkesztőmezőbe kerül. A parancs újbóli használata bezárja a megnyitott előzmények oldalsávot. A megjelenő előzményeket megtekintheti, és bizonyos feltételek szerint rendezheti is. A rendezéshez lépjen az ALT+M

hívóbillentyűvel vagy a TAB-bal a Megjelenítés gombra, és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A nyílbillentyűkkel válasszon a rendezési feltételek közül, majd a kiválasztott elemen nyomja le az ENTER-t. A következő rendezési feltételek közül választhat:

- + Dátum és kiszolgáló szerint**
- + Kiszolgáló szerint**
- + Dátum szerint**
- + Látogatottság szerint**
- + Utolsó látogatottság ideje szerint**

Az előzmények megtekintéséhez lépjen a TAB billentyűvel a fa nézetbe, ahol kiválaszthatja az oldal meglátogatásának idejét, illetve a keresett weboldalt.

A konfigurációkezelőhöz hasonlóan az előzmények is webes felületen jelennek meg. A képernyőolvasók optimálisabb működése miatt érdemes a virtuális PC kurzort kikapcsolni az INSERT+Z billentyűparanccsal, vagy a

képernyőolvasó űrlap módját bekapcsolni az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel.

A fanézetben a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel először válassza ki azt az időszakot, amikor meglátogatta az oldalt - például: Ma -, és ha szükséges, a JOBBRANYÍL billentyűvel nyissa ki azt. Ekkor megjelenik az időszak alatt meglátogatott összes oldal címe. Ha kiválaszt egy oldalt, és lenyomja az ENTER billentyűt, akkor a főablakba betöltődik a kiválasztott oldal aktuális tartalma.

A fanézetben egy oldal kiválasztása után a helyi menüben a következő parancsokat találja:

- Megnyitás új ablakban
- Megnyitás új lapon
- Oldal hozzáadása a könyvjelzőkhöz
- Másolás
- Oldal törlése
- Webhely elfelejtése

Egyes webhelyek az előzmények közötti törléséhez válassza a helyi menü Oldal törlése parancsát, vagy nyomja le a DEL billentyűt.

Lehetőség van minden előzmény megjelenítésére. Ehhez válassza az Előzmények menü Minden előzmény megjelenítése parancsát, vagy nyomja le a CTRL+SHIFT+H billentyűkombinációt. A megjelenő ablak jobban kezelhető képernyőolvasóval, így nincs szükség plusz művelet elvégzésére.

A megnyitás után az előzmények listájába kerül, ahol a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel választhat az egyszer már megnyitott oldalak közül. Egy oldal kiválasztása után megnyithatja a helyi menüt, ahol a fentebb leírt parancsokat megtalálhatja és használhatja. A SHIFT+TAB billentyűkombinációval átléphet a fanézetbe, ahol kiválaszthatja a nyílbillentyűkkel az előzmények megjelenítésének feltételét. A TAB billentyűvel körbejárva az ablakot megtekintheti a kiválasztott oldal címét, és kereshet az előzmények között. Lehetősége van további beállítások elvégzésére a Rendszerezés, a Nézetek, és az Importálás menükben, amelyeket az ALT billentyűvel nyithat meg. Az Előzmények ablakot a CTRL+W vagy az ALT+F4 billentyűkombinációval zárhatja be.

1.1.9 Webes űrlapok kitöltése, elküldése, visszatérés az alaphelyzetbe

A weblapok egyik fontos, felhasználói közreműködést igénylő eleme az űrlap. Segítségével információk küldhetők a honlapot tartalmazó szervernek, ahol a beírt információk feldolgozásra kerülnek. Az űrlapok jelölőnégyzeteket, szerkesztőmezőket, kombinált listamezőket és választógombokat tartalmazhatnak.

A virtuális kurzor használata

A weboldalakon megjelenő szövegek sok mindenben hasonlítanak a Windows állapotüzeneteinek statikus szövegeire. Ezekre a szövegekre a rendszerfókusz nem tud ráállni, mert nincs bennük beszúrási jel. Az egérmutatóval hozzáférhet az ilyen szöveghez, ám ez egy látássérült felhasználó számára nem a leghatékonyabb módja a nagyobb méretű dokumentumok elérésének, amelyekből sok található a weben is.

A Mozilla Firefox használatakor a képernyőolvasó a virtuális kurzorral beszúrási jelet szimulál, így a szövegszerkesztőkben megnyitott dokumentumokban megszokotthoz hasonló funkcionalitást biztosít. A szöveg felolvasható szavanként, soronként, mondatonként vagy bekezdésenként, illetve kijelölhető és a Windows vágólapjára másolható. A virtuális kurzort támogató alkalmazásokban alapértelmezés szerint ez a kurzor az aktív. Ha másik kurzorra váltott, a SZÁMBILL PLUSZ billentyű lenyomásával ismét aktiválhatja a virtuális kurzort.

A képernyőolvasóban lehetőség van a virtuális kurzor teljes kikapcsolására, ám ez komoly funkcionáliscsökkenéssel jár. A virtuális kurzor az INSERT+Z billentyűkombináció lenyomásával kapcsolható be és ki.

Navigációt gyorsító billentyűk

A képernyőolvasóknak több olyan szolgáltatása van, amelyek látássérülteknek segíthetnek abban,

hogy az információkat gyorsan megtalálják a weboldalakon.

A navigációt gyorsító billentyűk olyan egyszerű vagy összetett billentyűparancsok, amelyek gyorsabb léptetést tesznek lehetővé a weboldalakon, az Acrobat PDF fájlokban, a Microsoft Word dokumentumokban, illetve a Microsoft Outlook e-mail üzeneteiben. Például, ha egy weboldal megtekintésekor lenyomja a H billentyűt, a képernyőolvasó az oldal következő címsorára lép, és felolvassa azt. Hasonlóképpen, ha lenyomja a SHIFT+H billentyűkombinációt, a képernyőolvasó az oldal előző címsorára léptet és felolvassa.

A weboldal első űrlapjának első mezőjére a CTRL+INSERT+HOME billentyűkombinációval, a következő űrlapmezőre az F billentyűvel, az utolsó űrlapmezőre a CTRL+INSERT+END billentyűkombinációval léphet.

Megjegyzés: Az előző űrlapmezőre való lépéshez használja a SHIFT + F billentyűkombinációt.

Lehetőség van a weboldalon található űrlapmezőket listában megjeleníteni az INSERT + F5 billentyűkombinációval. A megjelenő Űrlapmező kiválasztása párbeszédpanelen válasszon a lista elemei közül a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel, majd a kiválasztott elemre ugráshoz nyomja le az ENTER billentyűt. A kiválasztott elem automatikusan aktiválódik az űrlap üzemmód, ami lehetővé teszi az adatbevitelt vagy az értékválasztást.

Néhány, az űrlapokon is használható navigációt gyorsító billentyű:

- Következő gomb: B
- Következő kombinált listamező, C
- Következő eltérő típusú elem: D
- Következő szerkesztőmező, E
- Következő űrlapmező, F
- Következő választógomb: R
- Következő azonos típusú elem: S
- Következő jelölőnégyzet: X

Megjegyzés: A fenti parancsokat a SHIFT billentyűvel együtt használva az előző elemre léphet.

Ha az előbbi billentyűket a CTRL+INSERT billentyűvel együtt nyomja le, megjeleníti a vonatkozó elemek listáját. Például, a CTRL+INSERT+E billentyűkombináció a lap szerkesztőmezőinek listáját jeleníti meg.

Úrlap mód

A weboldalakon gyakran találhatók űrlapok és űrlapvezérlők. Ezek az űrlapvezérlők nagyon hasonlítanak a szokásos párbeszédpaneelen található vezérlőkhöz. A Mozilla Firefox használata során a képernyőolvasó űrlap módja egyszerű hozzáférést biztosít ezekhez az űrlapvezérlőkhöz. Ha a virtuális kurzorral lép egy űrlapvezérlőre, és anélkül próbál módosításokat végrehajtani benne, hogy belépne az Űrlap módba, a módosítások nem történnek meg. A képernyőolvasó felolvassa a billentyűzeten végrehajtott műveleteket, ezért úgy tűnhet, mintha az adatokat valóban beírná, de az

űrlapvezérlőbe csak akkor léphet be, ha előbb aktiválja az Űrlap módot.

Ha a képernyőolvasóban nincs beállítva az Űrlapmód automatikus bekapcsolása, akkor nem tud az űrlapmezőbe adatokat azonnal bevinni, tehát az adatok beírása előtt át kell váltani manuálisan űrlap üzemmódba. Az űrlap mód használatához a virtuális kurzorral, a TAB billentyűvel vagy az űrlapvezérlőhöz tartozó navigációs billentyűvel keresse meg a módosítani kívánt űrlapvezérlőt.

- + Jaws programban: Az űrlap mód aktiválásához nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt.
- + NVDA programban: Az interaktív mód aktiválásához nyomja le az INSERT+SZÓKÖZ billentyűparancsot.

A képernyőolvasó az Űrlap mód bekapcsolva üzenettel, illetve a vezérlő adataival és nevével is tájékoztat. Ha a vezérlőelem szerkesztőmező, a kurzor a mező elejére kerül. Ha a vezérlőelem jelölőnégyzet, akkor megváltozik annak állapota. Ha a vezérlőelem bejelöletlen választógomb, akkor az bejelölésre kerül.

A szerkesztőmezőn belüli mozgáshoz használhatja a BAL- vagy JOBBRANYÍL billentyűt. Ha egy kombinált listamezőnél lép űrlap módba, akkor alapesetben az első elem lesz kiválasztva, ezt a FEL- vagy LENYÍL billentyűkkel módosíthatja.

Előfordulhat, hogy egyes űrlapokon a kombinált listamező kiválasztott elemének módosítása automatikusan új lapot nyit meg. Ilyen esetben az űrlap módba lépés után az ALT+LENYÍL billentyűkombinációt kell lenyomni. A megjelenő lehetőségek listájából válassza ki a nyílbillentyűkkel a kívánt elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt. Nem automatikus űrlap üzemmódban nem tud a nyílbillentyűkkel kilépni a vezérlőelemből.

Írja be az adatokat, vagy változtassa meg az űrlapvezérlő beállításait, ahogy bármely párbeszédpanelen tenné. A TAB billentyű vagy a SHIFT+TAB billentyűkombináció lenyomásával válthat a különböző űrlapvezérlők között anélkül, hogy kilépne az űrlap módból.

Megjegyzés: Jelölőnégyzetet vagy választógombot úgy is be tud jelölni, hogy nem lép be az űrlap módba. Böngésző módban lépjen a virtuális

kurzorra a vezérlőelemre, majd nyomja le a SZÓKÖZ-t. Ha a vezérlőelem jelölőnégyzet, akkor átállítja annak állapotát. Bejelöletlen választógomb esetén a választógomb bejelölésre kerül.

Szerkesztőmező, lista, kombináltlista használatához mindenképpen át kell váltani űrlap módba.

Ha az Űrlap üzemmód automatikus kikapcsolása beállítás engedélyezve van a képernyőolvasóban, akkor a lap tartalmának frissítésekor automatikusan kilép az Űrlap módból. Ha a lap tartalmának frissítése nélkül szeretne ki lépni az Űrlap módból, akkor használja a következő parancsokat:

- ✚ JAWS: Az űrlap módból a SZÁMBILL PLUSZ vagy az ESC billentyű lenyomásával léphet ki.
- ✚ NVDA: Az interaktív módból az ESC vagy az INSERT+SZÓKÖZ billentyű lenyomásával léphet ki.

Megjegyzés: Az űrlapok egyes weblapokon nincsenek jól megtervezve a kiegészítő lehetőségek

használatához, ezért a képernyőolvasó nem rendelkezik elegendő információval a vezérlőelemek megfelelő felolvasásához. Böngésző módban a virtuális kurzort kell használnia ahhoz, hogy a megfelelő információhoz jusson. Ha olyan vezérlőelemre lép, amelyről nem lehet tudni, hogy mire való, akkor lépjen ki űrlap módból, és nézze meg a virtuális kurzorral, majd a tájékozódás után lépjen vissza űrlap módba.

Automatikus űrlap mód

A képernyőolvasó programban az űrlap módot régebben manuálisan kellett aktiválni, amikor weblapon vagy Adobe Acrobat űrlapon található szerkesztőmezőbe szöveget kellett írni, illetve kombinált listamezőben elemet kellett kiválasztani. Alapértelmezésben a képernyőolvasó virtuális módban, más néven böngésző módban van, ami lehetővé teszi az olyan navigációt gyorsító billentyűk használatát, amelyekkel például szerkesztőmezőre vagy űrlapmezőre lehet lépni. Ha a felhasználó űrlap módba kíván lépni, hogy szöveget írjon be, azt manuálisan kell be- és kikapcsolni.

Az automatikus űrlap mód automatikusan bekapcsolja az űrlapmódot, amikor a TAB billentyűvel kombinált listamezőre, illetve amikor a TAB vagy valamelyik nyílbillentyűvel szerkesztőmezőbe lép. Így sokkal természetesebb és könnyebb a munka az űrlapmezőkkel, hisz nem kell külön billentyűt lenyomni az űrlapmódba váltáshoz. Amikor a szerkesztőmezőbe lépéshez lenyomja a NYÍL vagy a TAB billentyűt, hangjelzés jelzi, hogy máris írhat. Amikor a NYÍL billentyűvel ellép a vezérlőelemről, az űrlap mód kikapcsol, és a navigálás újra folytatható virtuális módban.

Az Automatikus űrlap mód alapértelmezés szerint be van kapcsolva.

A kikapcsolása a JAWS képernyőolvasóban kétféleképpen történhet. Először, az INSERT+V billentyűparancsot követően a közvetlen beállításokban kijelölheti az Automatikus űrlap mód elemet, és lenyomhatja a SZÓKÖZ billentyűt, hogy annak értéke Kikapcsolva legyen. Másodszor, a

Beállítási központban erre használhatóak az Űrlap mód csoport beállításai.

Az NVDA képernyőolvasóban a Beállítások almenü Böngésző mód parancsával nyithatja meg az interaktív mód beállításait, és bejelölheti az Automatikus interaktív módba lépés a kurzor mozgatásakor és az Automatikus váltás interaktív módba a fókusz változásakor jelölőnégyzeteket.

1.1.10 Webes eszköz használata weboldal vagy szöveg fordításához

Weboldalak fordításához használhatja a Google fordítót, a <http://translate.google.hu> webcímen. A Google ingyenes online fordítási szolgáltatása azonnal lefordítja a szövegeket és a weboldalakat. A fordító szolgáltatás sok funkciót támogat.

Érdemes a vágólapról beilleszteni a szerkesztőmezőbe az idegen nyelvű szöveget, mivel az oldalon az azonnali fordítás be van kapcsolva. Lehetőség van az azonnali fordítás kikapcsolására is a WEB-oldal Azonnali fordítás kikapcsolása hivatkozás aktiválásával.

Mivel az automatikus nyelvfelismerés alapértelmezetten be van kapcsolva, a fordítás azonnal végrehajtódik. A Meghallgatás gombbal meg lehet hallgatni a lefordított szöveget. A google fordító használatára van egy Firefox kiegészítő is. Nyissa meg az addons.mozilla.org/hu/firefox/addon/google-translator-for-firefox/ WEB-oldalt. Igény szerint olvassa el a leírást, majd a kiegészítő Firefox böngészőhöz adáshoz aktiválja az Add to Firefox hivatkozást. Ezután a kiegészítőt engedélyezni, majd telepíteni kell. Végezetül a Firefox programot újra kell indítani. Ha egy idegen nyelvű WEB-oldalt szeretne lefordítani akkor használja a helyi menü Oldal fordítása Google Fordítóval parancsát.

A <http://www.webforditas.hu> oldalon további fordító eszközök érhetőek el: szövegfordító, mondatelemző funkció.

A szótárat nehezebb szövegek esetében is tudja használni, mivel az összes lehetséges fordítást megjeleníti. A helyesírás funkcióban - ami több mint harminc nyelven érhet el - megnézheti, jól írta-e a szöveget. Ez azonban még nem tökéletes, mert nem mindig ismeri fel a helyes alakot.

A tradukka.com/translate oldalon akár 1500 karakternyi szöveget is lefordíthat, és egészen érthető eredményt kap. A program felismeri azt is, honnan használja a netet, így a célnyelvet nem kell beállítani. Az eredeti és a lefordított szöveget rögtön ki is nyomtathatja, sőt, a program linket is generál, amivel bármikor visszatérhet a fordításhoz.

A szotar.sztaki.hu oldalt valószínűleg mindenki ismeri: itt hét nyelvről fordíthat magyarra és vissza. A program megmutatja a keresett szót tartalmazó gyakori kifejezéseket és szóösszetételeket is, a helyes kiejtést pedig meg is hallgathatja.

A Bing Translator hasonlóan használható, mint a Google fordítója, vagyis egy rövidebb szöveget is, de akár egy egész oldalt is le lehet fordítani. Többkevesebb sikerrel. A Microsoft Bing fordító szolgáltatása is tartalmazza a magyar nyelvet, így ez is használható szövegek, weboldalak fordítására. A Bing online fordító elérhető a következő webcímen:

<http://www.bing.com/translator>

1.2 Eszközök és beállítások

1.2.1 Böngésző kezdőlapjának beállítása

Kezdőlapnak hívják azt a weboldalt, amely az internetböngésző program megnyitásakor töltődik be. Tetszőlegesen megadhatja, hogy mely oldal legyen a kezdőlapja.

A kezdőlap megadásához válassza az Eszközök menü Beállítások parancsát. A megjelenő Beállítások párbeszédpanelen a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg az Általános lapfület. Ezután a TAB billentyűvel lépjen a Firefox indításakor kombinált listamezőre, majd a nyílbillentyűkkel válasszon a következő lehetőségek közül:

- + Kezdőlap megjelenítése**
- + Üres oldal megjelenítése**
- + A legutóbbi lapok és ablakok megjelenítése**

A párbeszédpanelen a TAB billentyűvel léphet tovább a Kezdőlap kombinált szerkesztőmezőre, majd begépelheti a kezdőlapként használandó weboldal címét. A Cím szerkesztőmezőbe tetszés

szerinti címet írhat, de a szerkesztőmező után található három gomb közül az ENTER billentyű lenyomásával is beilleszthet egy adott címet:

- + Aktuális oldal használata: A Mozilla Firefoxban éppen megnyitott aktuális oldalt teheti meg kezdőlapnak.
- + Könyvjelző használata: A Könyvjelzőkben tárolt weboldalak közül választhat.
- + Alapértelmezés: A Mozilla cég által beállított kiinduló címet állíthatja be.

A beállítások érvényesítéséhez a TAB billentyűvel lépjen az OK gombra, és aktiválja azt az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel.

1.2.2 Előugró ablak fogalma, előugró ablak engedélyezése és letiltása.

Az előugró ablak (popup) olyan böngészőablak, amely az éppen megtekintett webhely előtt automatikusan megjelenik. Az előugró ablakokat általában hirdetőik hozzák létre, és reklámot

tartalmazznak. Méretük változó, de általában kisebbek a teljes képernyőnél. Néhány felugró ablak az aktuális Firefox ablak felett nyílik meg, míg néhány az alatt jelenik meg.

A Mozilla Firefox lehetővé teszi az előugró ablakok blokkolását. A felugró ablakok tiltása alapértelmezés szerint be van kapcsolva, ezért nem kell külön beállítani. Ha nincs bekapcsolva, de szeretné blokkolni az Előugró ablakokat, akkor válassza az Eszközök menü Beállítások parancsát. A Beállítások párbeszédpanelen a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a Tartalom lapfület, a TAB billentyűvel lépjen a Felugró ablakok tiltása jelölőnégyzetre, és jelölje be azt a SZÓKÖZ billentyűvel. Végezetül a TAB billentyűvel lépjen az Ok gombra, és nyomja le az ENTER-t.

A felugró ablakok tiltásakor, a Firefox a képernyő felső részén megjelenít egy információs sávot, az állapotsorban pedig az pop-up-icon-win ikonnal jelzi a blokkolást. A következő választási lehetőségek állnak rendelkezésre:

 Felugró ablakok engedélyezése/tiltása innen

Szerkesztés

felugró ablakok tiltása beállítás...

Ne jelenjen meg ez az üzenet felugró ablakok blokkolásakor

Blokkolt felugró ablak megjelenítése

Ahhoz, hogy néhány kijelölt weboldalon működjenek a felugró ablakok, míg az összes többi helyen tiltva legyenek, a kijelölt oldalakat az engedélyezett oldalak listájához hozzá kell adni.

Ehhez válassza az Eszközök menü Beállítások parancsát, majd a Beállítások párbeszédpanelen a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a Tartalom lapfület. A TAB billentyűvel lépjen a Kivételek gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A megnyílt Engedélyezett webhelyek ablakban a TAB billentyűvel léphet a beállítási lehetőségekre. A Webhely címe szerkesztőmezőbe írja be annak a weboldalnak a címét, ahol engedélyezni szeretné a felugró ablakokat, majd lépjen az Engedélyezés gombra, és nyomja le az ENTER-t. A TAB billentyűvel beléphet a már engedélyezett oldalak listájába, ahol a nyílbillentyűkkel választhat közülük. Ha egy oldalt

szeretne törölni a kivételek közül, akkor a kiválasztása után lépjen a Webhely eltávolítása gombra, és nyomjon ENTER-t. Ha az összes webhelyet el szeretné távolítani, akkor lépjen a Minden webhely eltávolítása gombra és nyomja le az ENTER billentyűt. A beállítások végeztével lépjen a Bezárás gombra, és nyomjon ENTER billentyűt.

Megjegyzés: A felugró ablakok blokkolása nem mindig működik, és bizonyos webhelyek működését zavarhatja. Annak ellenére, hogy a Firefox a legtöbb felugró ablakot le tudja tiltani, néhány oldal megkerülheti a felugró ablakokra vonatkozó szabályokat, és engedély nélkül is megjelenítheti őket.

Előfordulhat, hogy a felugró ablak nem a Firefox böngészőből jön, rosszindulatú program is okozhatja a jelenséget, ezért fokozott odafigyelést igényel.

1.2.3 A süti fogalma. Sütik engedélyezése és tiltása

Süti, más néven Cookie

Egyes weboldalak a visszatérő felhasználók azonosításának segítésére szöveges fájlokat (cookie) hoznak létre az adott számítógépen, amelyek tartalmazzák a meglátogatott weboldal egyes beállításait, például a nevet, a felhasználónevet, az e-mail címet, a megjelenítést. A weboldal más, a felhasználó számítógépén tárolt adatokhoz nem fér hozzá, és egy adott cookie-t csak az a weboldal tud elolvasni, amelyik létrehozta, és csak akkor, amikor a felhasználó ismét meglátogatja.

A cookie-k fokozhatják a böngészés élményét azáltal, hogy lehetővé teszik, hogy a webhelyek megjegyezzék a felhasználó kedvelt beállításait, illetve, hogy a felhasználónak ne kelljen minden alkalommal bejelentkeznie, amikor felkeres bizonyos webhelyeket.

Kétféle cookie létezik: az egyik a böngészőprogram bezárása után is a számítógépen marad, a másik csak az aktuális böngészési folyamat végéig tárol adatokat, majd törlődik. Az egyes böngészőprogramokban lehetőség van a cookie-k használatának engedélyezésére vagy letiltására, illetve a korábbi cookie-k törlésére.

Egyes cookie-k azonban veszélyeztethetik a személyes adatok biztonságát a felkeresett webhelyek nyomkövetésével.

Cookie-k törlése a Mozilla Firefox programban

A Firefox esetében nincs szükség kiegészítőre. Válassza az Eszközök menü beállítások parancsát, majd a Beállítások párbeszédpanelen a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg az Adatbiztonság lapfület. Ezután a TAB billentyűvel lépjen az Eltávolítani az egyes sütiket hivatkozásra, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A megnyíló Sütik párbeszédpanelen a keresőmezőbe kerül a kurzor, ahol kereshet a számítógépén tárolt sütik között. A párbeszédpanelen történő továbblépéshez a TAB billentyűt használhatja. A fanézetben megtalálhatóak azok az oldalak, amelyekhez valamilyen süti tartozik. Egy oldal sütijeinek megtekintéséhez nyissa ki a JOBBRANYÍL billentyűvel az adott oldalt. Bezárni a BALRANYÍL billentyűvel tudja. A LE- vagy FELNYÍL billentyűvel választhat oldalt vagy sütit. A tárolt sütikről

további adatokat is megtudhat, ha a süti kiválasztása után a TAB billentyűvel körbejárja az ablakot. A következő adatok találhatóak meg:

+ Név

+ Tartalom

+ Tartomány

+ Útvonal

+ Biztonság

+ Lejárát

A kiválasztott süti törléséhez lépjen a TAB billentyűvel a Süti törlése gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Az összes süti törlésére is van lehetőség, ehhez lépjen a TAB billentyűvel az Összes süti törlése gombra, és nyomjon ENTER billentyűt. A sütik megtekintése vagy törlése után lépjen a TAB billentyűvel a Bezárás gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

1.2.4 A súgó funkció használata

A Mozilla Firefox-szal történő böngészés közben előfordulhat, hogy egy feladat megoldásához szüksége van információra. Ehhez nyújt segítséget a programban megtalálható sűgó.

A sűgó megnyitásához válassza a Sűgó menű Firefox sűgója menüpontot. A megnyitott sűgó ablakát érdemes teljes méretűre tenni, mivel előfordulhat, hogy bizonyos elemek az előző méreten nem jelennek meg, ilyen lehet például a keresés szerkesztőmező. A WINDOWS+FELNYÍL billentyűkombinációval tegye teljes méretűvé az ablakot, vagy nyomja le az ALT+SZÓKÖZ billentyűparancsot, és válassza a teljes méretet.

A Mozilla Firefox sűgóját - ahogy más programokban is -, kétféle módon is tudja használni. Kereshet a sűgóban megtalálható hivatkozásokkal, amelyek a böngészővel kapcsolatos fejezetekre mutatnak, vagy kérhet konkrét segítséget az adott feladathoz.

A sűgó megnyitásakor a tartalom témakörök szerint jelenik meg. Egy kiválasztott témakör hivatkozásán állva, az ENTER billentyűt nyomva megjelennek az altémakörök, majd végül a konkrét témák.

Adott információ megkereséséhez lépjen a Mozilla támogatás keresése szerkesztőmezőre, és lépjen be

úrlap módba. Írja be a keresendő szót vagy kifejezést, és nyomja le az ENTER billentyűt a keresés megkezdéséhez. A keresés találatait hivatkozásokként jeleníti meg a program. Válasszon ki egy témát, és nyomja le az ENTER billentyűt annak megnyitásához.

A súgó bezárásához nyomja le a CTRL+W vagy a CTRL+F4 billentyűparancsot.

1.2.5 Beépített eszköztárak megjelenítése és elrejtése. A szalagmenü minimalizálása illetve visszaállítása.

Az eszköztárak megjelenítését a Nézet menü Eszköztárak almenüjének parancsaival tudja be- vagy kikapcsolni. Alapértelmezetten az Eszköztárak almenüben a Menüsor és a Könyvjelző eszköztár található. Az itt található Testreszabás paranccsal az eszköztárakat tudja személyre szabni. Néhány szoftver a telepítés során további eszköztárakkal egészíti ki a meglévőket.

A firefox WEB-böngésző nem alkalmaz szalagmenüt, így a felhasználó a hagyományos menüvel találkozhat.

1.2.6 Előzmények, ideiglenes internet fájlok és az elmentett űrlapok törlése

Lehetőség van az előzmények, ideiglenes internet fájlok és az elmentett űrlapok törlésére. Válassza az Eszközök menü Beállítások parancsát, majd a Beállítások párbeszédpanelen a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg az Adatvédelem lapfület. Ezután lépjen a TAB billentyűvel a Törölni az előzményeket hivatkozásra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A megjelenő Minden előzmény törlése párbeszédpanelen a következő lehetőségek közül választhat. A párbeszédpanelen a TAB billentyűvel mozoghat.

- + Törlendő időtartomány:** Ebben a kombinált listamezőben választhatja ki a nyílbillentyűkkel azt az időszakot, amit törölni szeretne. Alaphelyzetben a Minden lehetőség van kiválasztva. A Törlendő időtartomány beállítási

lehetőség az aktív a párbeszédpanel megnyitása után. A következő elemek választhatóak még:

+ Minden

+ Utolsó egy óra

+ Utolsó két óra

+ Utolsó négy óra

+ Ma

Ha a Részletek gombot az ENTER billentyűvel aktiválja, részletesen meghatározhatja, hogy mi legyen törölve. A TAB billentyűvel átléphet a részletek listájába, ahol a nyílbillentyűkkel navigálva megtekintheti a törlendő elemeket. A következő elemek közül választhat:

+ Böngészési és letöltési előzmények

+ Űrlapok és keresőmezők előzményei

+ Sütik

+ Gyorsítótár

+ Aktív bejelentkezések

+ Kapcsolat nélküli webhely adatok

Webhely beállításai

A SZÓKÖZ billentyű lenyomásával jelölheti be a törlendő elemeket. Ha valamit nem szeretne törölni, abból vegye ki a jelölést. A törlés elvégzéséhez lépjen a TAB billentyűvel a Törlés most gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ha nem szeretne törölni semmit, akkor a Mégse gomb aktiválásával lépjen ki a Minden előzmény törléséből.

1.3 Könyvjelző

1.3.1 Könyvjelzők hozzáadása és törlése

Könyvjelzőknek hívják azokat az eltárolt hivatkozásokat, amelyek segítségével később könnyebben megtalálható a honlap. A gyakran látogatott, kedvenc weboldalakat egyszerűen és gyorsan el tudja érni, ha készít rájuk mutató, úgynevezett könyvjelzőt. Minden ilyen megjelölt weboldal címe bekerül a Könyvjelzők listájába, amelyet a mappaszerkezethez hasonlóan tetszés szerinti struktúrába rendezhet.

A Könyvjelzők közé egyszerűen fel tud venni új weboldalt, ha az adott oldalon állva lenyomja a CTRL+D billentyűkombinációt. De felveheti úgy is, ha a Könyvjelzők menüben az Oldal hozzáadása a könyvjelzőkhöz... lehetőséget választja. Mindkét esetben ugyanaz a párbeszédpanel jelenik meg, amelyet a TAB billentyűvel tud körbejárni.

A párbeszédpanel megnyitása után a kurzor a Név mezőbe kerül. Itt alapértelmezetten az adott oldal neve jelenik meg, de tetszőleges nevet is adhat, amivel később könnyen beazonosíthatja majd a weblapot.

A Mappa kombinált listamezőben megtekintheti a könyvjelző tervezett helyét. Ha meg szeretné változtatni az adott könyvjelző elhelyezésének helyét, például külön mappába szeretné tenni, használja a nyílbillentyűket, vagy lépjen a TAB billentyűvel a Minden könyvjelző mappa megjelenítése gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő fanézetben a LE- vagy FELNYÍL billentyűkkel választhat újabb helyet az alapértelmezetten kívül a könyvjelzőnek. Az Új mappa gomb aktiválásával létrehozhat egy új mappát, amelybe elhelyezheti a létrehozandó könyvjelzőt.

A címkék segítenek a könyvjelzők keresésében és rendszerezésében. A könyvjelző mentéséhez lépjen a TAB billentyűvel a Kész gombra, és nyomja le az ENTER-t.

A Könyvjelzőket többféle módon is törölheti:

Nyissa meg a Könyvjelzők menüt, majd a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel keresse meg a törlendő könyvjelzőt, és válassza a helyi menü Törlés parancsát.

A Firefox könyvtár ablakából is törölhető egy könyvjelző. Válassza a Könyvjelzők menüben a Minden könyvjelző megjelenítése parancsot, vagy használja a CTRL+SHIFT+B billentyűkombinációt.

A Könyvtár ablakban a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel lépjen a Könyvjelzők menüre, és nyissa ki a JOBBRANYÍL billentyűvel, majd a nyílbillentyűkkel válassza ki a törlendő könyvjelzőt. A törléshez válassza a helyi menü Törlés parancsát. Végezetül zárja be az ablakot az ALT+F4 vagy a CTRL+W billentyűkombinációval.

A megjelenített könyvjelzőoldal sávjából is tudja törölni a könyvjelzőt, bár ez a módszer nem annyira praktikus képernyőolvasó használata mellett. Nyissa meg CTRL+B billentyűkombinációval a Könyvjelzők oldalsávját. A Keresés szerkesztőmezőből a TAB billentyűvel lépjen a könyvjelzők fanézetébe, majd a nyílbillentyűkkel keresse meg a törölni kívánt könyvjelzőt, és válassza a helyi menü Törlés parancsát. Mivel webes felületen jelennek meg a könyvjelzők, ezért az akadálymentesebb használat érdekében a képernyőolvasóban a virtuális kurzort ki kell kapcsolni az INSERT+Z billentyűkombinációval, vagy a SZÓKÖZ billentyűvel űrlap módba kell lépni.

Firefox könyvjelzők exportálása HTML fájlba biztonsági másolat vagy könyvjelző másolása céljából

Lehetősége van exportálni a könyvjelzőit HTML-fájlba, amelyet biztonsági másolatként is használhat. A mentett könyvjelzőit másik webböngészőbe is importálhatja.

A Könyvtár ablak megnyitásához válassza a Könyvjelzők menü Minden könyvjelző megjelenítése parancsát, vagy nyomja le a CTRL+SHIFT+B billentyűkombinációt.

A megnyitott Könyvtár ablakban válassza az Importálás és mentés menü Könyvjelzők exportálása HTML-be parancsot. A megjelenő Könyvjelzőfájl exportálása párbeszédpanelen írja be a Fájlnév kombinált szerkesztőmezőbe a könyvjelzők tárolására létrehozandó fájl nevét. A fájl alapértelmezett neve bookmarks.html lesz, de ez tetszés szerint módosítható. Ezután válassza ki a könyvjelzőket tartalmazó fájl helyét, majd lépjen a Mentés gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Végezetül a Könyvtár ablakot is zárja be az ALT+F4 vagy a CTRL+W billentyűparanccsal. A Firefox könyvjelzőit sikeresen exportálta. Az elmentett könyvjelzők HTML fájlt most már importálhatja más böngészőbe.

RSS-hírcsatornák felvétele a Mozilla Firefox programban

Az RSS-hírcsatornák segítségével hozzájuthat a webhelyeken közzétett gyakran frissített tartalmakhoz. Általában híreket és blogokat tartalmazó webhelyek alkalmazzák, de gyakran más digitális tartalom (képek, hangok, videók) terjesztésére is alkalmas. A hírcsatorna ugyanazt a tartalmat hordozhatja, mint a webhely, de formailag eltérő. Amikor feliratkozik egy hírcsatornára, a Mozilla Firefox automatikusan ellenőrzi a webhelyet, és letölti az új tartalmat, így láthatja, milyen újdonságok vannak a legutóbbi látogatás óta.

Nyissa meg a kedvenc oldalát. A lap betöltődése közben a képernyőolvasó közli az oldal adatait és bejelenti, hogy található-e az oldalon RSS-hírcsatorna.

Az RSS-hírcsatorna felvételéhez válassza a Könyvjelzők menü Feliratkozás erre az oldalra parancsát. Ha a weboldal nem tartalmaz RSS csatornát, akkor a parancs nem érhető el. Ha több RSS csatorna is elérhető, akkor a parancs almenüként jelenik meg, amelyben válogathat a hírcsatornák közül.

Az RSS hírcsatorna kiválasztása után megnyílik a weboldal RSS lapja. A Firefox böngésző alapértelmezetten élő könyvjelzőt kínál fel a feliratkozásra. Ez természetesen megváltoztatható, de ajánlott elfogadni az élő könyvjelző beállítást. Az RSS forrásra a Feliratkozás gomb aktiválásával tud feliratkozni.

A megjelenő Feliratkozás élő könyvjelzővel párbeszédpanelen a Név szerkesztőmezőbe begépelhet egy RSS csatorna nevet, ha a felkínált megnevezés nem felelne meg. Alapértelmezetten a Mozilla Firefox a Könyvjelzők eszköztár mappában hozza létre az RSS-hírcsatornát, de ebből a mappából bármikor átmásolhatja, áthelyezheti másik helyre. Ha másik mappát szeretne létrehozni - például a Könyvjelzők menüben egy "RSS hírcsatornáim" nevűt -, akkor tegye a következőket:

Lépjen a TAB billentyűvel a Minden könyvjelző mappa megjelenítése gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor megjelenik a mappák fanézete, ahol a nyílbillentyűkkel megkeresheti a létrehozandó új mappa helyét. Jelen esetben a Könyvjelzők menü mappát kell megkeresni. Ezután a TAB billentyűvel lépjen az Új mappa gombra, és aktiválja azt az ENTER billentyűvel. A megjelenő szerkesztőmezőbe írja be a példánkban említett

"RSS hírcsatornáim" nevet, és nyomja le az ENTER billentyűt. A létrejött mappa lesz kiválasztva, ha mégsem, akkor a nyílbillentyűkkel keresse meg a fanézetben, majd a TAB billentyűvel lépjen a Feliratkozás gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor létrehozta a felvenni kívánt weboldal RSS-hírcsatornáját az újonnan létrehozott mappába, amelyet a Könyvjelzők menüben talál.

Az RSS-hírcsatornák gyakran frissülnek, így már csak vissza kell látogatnia a Könyvjelzők menübe, ahol az R betűvel navigálhat az RSS hírcsatornáim almenüre, majd a JOBBRANYÍL billentyűvel kinyithatja azt. A felvett hírcsatornák almenüként jelennek meg. Egy adott hírcsatorna híreit megtekintheti, ha a JOBBRANYÍL billentyűvel lenyitja az almenüt. Nemcsak a hírcsatornába történő beleolvasásra van lehetősége, hanem a menüből azonnal meg is tudja nyitni a weboldalt.

RSS-hírcsatorna törléséhez használja a DEL billentyűt vagy a helyi menü Törlés parancsát. Másoláshoz, Kivágáshoz és Beillesztéshez, amikor másik helyre kívánja mozgatni az adott hírcsatornát, szintén használhatja a helyi menüben

található Másolás, Kivágás és Beillesztés parancsokat.

1.3.2 Könyvjelzők megjelenítése

A legegyszerűbben a Firefox Könyvjelzők menüjében tudja kiválasztani és megnyitni a létrehozott könyvjelzőket.

A Könyvjelzők oldalsáv is használható oldal megnyitására. A Könyvjelzők oldalsáv a CTRL+I billentyűkombinációval vagy a Nézet menü Oldalsáv almenü Könyvjelzők parancsával jeleníthető meg. A Keresés szerkesztőmezőből a TAB billentyűvel léphet át a fanézetbe, ahol a nyílbillentyűk segítségével navigálhat a megnyitni kívánt oldalt jelző könyvjelzőre. Végül az ENTER billentyűvel megnyithatja az oldalt.

1.3.3 Könyvjelzők mappa létrehozása és törlése. Weboldalak hozzáadása könyvjelzők mappához.

A Könyvjelzők-ben tárolt címeket mappákba csoportosíthatja, rendezheti tetszése szerint. Mappát több módon is létrehozhat, illetve törölhet.

A Mozilla Firefox-ban válassza a Könyvjelzők menü Minden könyvjelző megjelenítése parancsát, vagy nyomja le a CTRL+SHIFT+B billentyűkombinációt. A megjelenő könyvtáráblakban a SHIFT+TAB billentyűkombinációval lépjen a mappák fanézetére. Itt a nyílbillentyűkkel kiválaszthatja azt a helyet, ahová az Új mappát létre szeretné hozni. Ezután válassza a Rendszerezés menü Új mappa létrehozása vagy a helyi menü Új mappa létrehozása parancsát. Ha egy mappát törölni szeretne, akkor először válassza ki a törlendő mappát a könyvtár ablak fanézetében, majd válassza a Rendszerezés menü vagy a helyi menü Törlés parancsát. A DEL billentyűvel is törölhet mappát. Végezetül zárja be a könyvtáráblakot a CTRL+W vagy az ALT+F4 billentyűparanccsal.

A Mozilla Firefox-ban lépjen a Könyvjelzők menübe, és a nyílbillentyűkkel keresse meg azt a menüpontot, amely elé létre szeretné hozni a mappát. Ezután válassza a helyi menü Új mappa

parancsát. Mappa törléséhez lépjen a Könyvjelzők menübe és a nyílbillentyűvel válassza ki a törlendő mappát, majd válassza a helyi menü Törlés parancsát.

Mappa átnevezéséhez először jelölje ki az átnevezendő mappát a Könyvjelzők menüben, majd válassza a helyi menü Tulajdonságok parancsát. A Tulajdonságok párbeszédpanelen a Név szerkesztőmezőbe írja be a mappa új nevét, majd nyomja le az ENTER billentyűt, vagy aktiválja a párbeszédpanel Mentés gombját.

A Mozilla Firefox-ban nyissa meg a Könyvjelzők oldalsávot a CTRL+B billentyűparanccsal, majd a TAB billentyűvel lépjen a könyvjelzők fanézetébe. Itt a nyílbillentyűvel keresse meg a helyet, ahova létre szeretné hozni a mappát, majd válassza a helyi menü Új mappa parancsát. Mappa törléséhez keresse meg a könyvjelzők fanézetében a törlendő mappát, majd válassza a Szerkesztés menü vagy a helyi menü Törlés parancsát. A DEL billentyűvel is törölhet mappát. Mappa átnevezéséhez válassza a helyi menü Tulajdonságok parancsát. A Tulajdonságok párbeszédpanelen a Név szerkesztőmezőbe írja be a mappa új nevét, majd

nyomja le az ENTER billentyűt, vagy aktiválja a párbeszédpanel **Mentés** gombját. Végezetül bezárhatja a könyvjelzők oldalsávját a CTRL+B billentyűkombinációval.

Az **Új mappa** parancs kiadását követően megjelenik az **Új mappa** párbeszédpanel. A **Név** szerkesztőmezőbe írja be a létrehozandó mappa nevét. A **TAB** billentyűvel lépjen a **Leírás** szerkesztőmezőbe, és adja meg a mappa leírását. Végezetül lépjen a **TAB**-bal a **Hozzáadás** gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

Weboldalak hozzáadása a Kedvencek mappához

A megnyitott weboldal felvételéhez válassza a **Könyvjelzők** menü **Oldal hozzáadása** a könyvjelzőkhöz parancsot, vagy nyomja le a CTRL+D billentyűkombinációt.

Mindkét esetben ugyanaz a párbeszédpanel jelenik meg, a kurzor a **Név** mezőbe kerül. Itt alapértelmezetten az adott oldal neve jelenik meg, de tetszőleges nevet is adhat, amivel később könnyen beazonosíthatja majd az oldalt.

A TAB billentyűvel lépjen át a Létrehozás helye kombinált listába, majd a nyílbillentyűkkel jelölje ki az adott oldal elhelyezésének mappáját, alapértelmezetten a Könyvjelzők menüt ajánlja fel a program. A kiválasztás után nyomja le az ENTER billentyűt, vagy lépjen a TAB billentyűvel a Kész gombra, és ott nyomja le az ENTER billentyűt.

1.4 Webes kimenetek

1.4.1 Fájlok letöltése és mentése megadott helyre.

Az internetről rengeteg különböző típusú fájl tölthető le, például dokumentumok, képek, videók, alkalmazások, kiegészítők vagy eszköztárak a böngészőhöz.

Az internetről való letöltést azonban csak kellő körültekintéssel végezze el, hiszen a letöltött állomány akár vírussal fertőzött is lehet. Ezért ha teheti, a programokat csak a gyártó hivatalos weboldaláról, vagy ismert és megbízható honlapról töltsse le, majd letöltés után ellenőrizze valamilyen vírusirtó programmal.

Fájl letöltéséhez álljon a letöltendő fájlra mutató hivatkozásra, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A Mozilla Firefox egy felugró párbeszédpanelen megkérdezi, hogy milyen műveletet szeretne végrehajtani a fájllal. A letöltendő fájl típusa határozza meg, hogy milyen választási lehetőségek jelennek meg. A párbeszédpanelt a TAB billentyűvel tudja körbejárni.

Ha nem futtatható fájlt szeretne letölteni, akkor a párbeszédpanelen a Megnyitás vagy a Fájl mentése választógombok közül választhat a nyílbillentyűk segítségével. A Fájl mentése parancs a javasolt.

+ Megnyitás: Az Interneten keresztül nyitja meg a fájlt. A számítógép memóriájába töltődik le a fájl, ezért nem marad meg a gépen, ha bezárják.

+ Mentés: A parancs kiválasztása után a Firefox a fájlt menti a megadott helyre, vagy felkínálja a hely választásának lehetőségét. Ez attól függ, hogy mi van a Firefox beállításában megadva.

A párbeszédpanelen egy kombinált listamezőben megtekintheti, hogy alapértelmezetten melyik program fogja megnyitni a fájlt. Ha a megnyitásra

más programot szeretne használni, akkor a nyílbillentyűvel kikeresheti azt.

A Mostantól minden hasonló fájjal tegyen ugyanígy jelölőnégyzet bejelölésével meghatározhatja, hogy a megnyitandó fájl típust a kiválasztott programmal szeretné megnyitni ezután.

A megnyitás párbeszédpanel csak olvasható szerkesztőmezőjében megnézheti a letöltendő fájl típusát és a méretét.

Az OK gomb aktiválásával a kiválasztott parancsot végrehajtja a Firefox.

A Mégse gomb aktiválásával a Megnyitás párbeszédpanel bezáródik, így a kiválasztott parancs nem hajtódik végre. Az ESC billentyű lenyomásával is megszakíthatja a folyamatot.

Megjegyzés: Futtatható fájlak nevezzük például az exe, bat kiterjesztésű fájlokat.

Ha egy futtatható fájl szeretne letölteni, akkor a Megnyitás párbeszédpanelen a Fájl mentése és a Mégse gombok közül tud választani. Itt szintén

megtekintheti egy csak olvasható szerkesztőmezőben a fájl típusát és a méretét.

A Mozilla Firefox alapértelmezetten a C:\Felhasználók\Felhasználónév\Letöltések mappába menti a fájlokat. A Letöltés mappa többek között az asztalon található felhasználói mappából is elérhető.

Beállíthatja, hogy egy fájl mentésekor a Firefox rákérdezzen-e a mentés helyére. A beállítás elvégzéséhez válassza az Eszközök menü Beállítások parancsát, majd keresse meg a nyílbillentyűvel az Általános lapfület. Ezután a TAB billentyűvel lépjen a Letöltések beállítási lehetőségre, és válasszon a nyílbillentyűvel a Rákérdezés a fájlok letöltési helyére és a Fájlok mentése választógombok közül. A Fájlok mentése választógomb kijelölése esetén a Tallózás gomb aktiválása után megadhat egy tetszőleges helyet, ahova a Firefox rákérdezés nélkül letölti a fájlokat.

A letöltési idő jelentősen függ a fájl méretétől és a rendelkezésre álló internetkapcsolat sávszélességétől.

A letöltés ideje alatt a Könyvtár ablakában információkat kaphat annak állapotáról. A Könyvtár ablak már ismerős lehet, hiszen az előzmények és a könyvjelzők kezelésére is használható volt. Ha nem lenne aktív, a letöltések ablakát megjelenítheti a CTRL+J billentyűkombinációval. A Megnyitás után a Letöltések mappa listanézete lesz az aktív, ahol megtalálhatja az éppen letöltött fájlt. Az ablakban a TAB billentyű lenyomásával a következő elemekre léphet:

- + Letöltések keresése: A fájl nevének begépelésével kereshet a korábban letöltött fájlok között.**
- + Kiterjesztett listamező: A letöltött vagy letöltés alatt álló fájlok listája.**
- + Fanézet: A Könyvtár párbeszéd panelének többi kategóriáját tartalmazza, a FEL- és LENYÍL billentyűkkel mozoghat másik kategóriára. A Letöltések mappa van kijelölve.**

Különböző műveleteket végezhet el, ha a letöltött vagy letöltés alatt álló fájlok kijelölése után

lenyitja a helyi menüt, és választ a megjelenő parancsok közül:

- + Szünet / Folytatás:** Szüneteltetheti, vagy folytathatja a letöltést. Egyszerűen szüneteltetheti, vagy folytathatja a letöltést akkor is, ha a fájl kiválasztása után lenyomja a SZÓKÖZ billentyűt.
- + Tartalmazó mappa megnyitása:** A letöltés célmappáját nyitja meg.
- + Ugrás a letöltési oldalra:** Megnyitja a böngészőben a fájl letöltési oldalát.
- + Letöltési hivatkozás másolása:** A vágólapra helyezi a letöltött fájl letöltési linkjét.
- + Letöltések törlése:** Kitérli az összes letöltött fájlt a listából.
- + Törlés az előzményekből:** Törli az előzmények listájából.

A fájl típusától és a beállításoktól függően előfordulhat, hogy a letölteni kívánt fájlra mutató hivatkozáson állva, ha lenyomja az ENTER billentyűt, akkor a fájl egyből megnyílik.

Ebben az esetben a TAB billentyűvel keresse meg a letölteni kívánt fájl hivatkozását, majd válassza a helyi menü Hivatkozás mentése más néven menüpontját.

Megjegyzés: A képernyőolvasó hivatkozások listázása szolgáltatását is használhatja egy hivatkozás kijelölésére. Nyomja le az INSERT+F7 billentyűkombinációt, majd a hivatkozások listájában a nyílbillentyűkkel keresse meg a letölteni kívánt fájl hivatkozását. A TAB billentyűvel lépjen át a Lépjen a hivatkozásra gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ezután használhatja a helyi menü Hivatkozás mentése más néven parancsát.

Nem célszerű a nyílbillentyűkkel (virtuális kurzor) a letöltési hivatkozásra lépni, mivel a kijelölést nem viszi magával a virtuális kurzor. Előfordulhat, hogy a letölteni kívánt fájl helyett más akar letöltődni. Ennek oka, hogy más van kijelölve az oldalon. Ezért a TAB billentyűvel vagy a képernyőolvasó hivatkozások listázása szolgáltatással érdemes a hivatkozásra rálépni.

A weboldalba ágyazott képek letöltésére is van lehetőség, bár billentyűzettel és képernyőolvasóval ez kicsit nehezebb művelet. A letöltéshez a képernyőolvasó egérmutató kezelését kell használni.

Először is, a webböngésző ablakát tegye teljes méretűre a jobb ráláthatóság érdekében. A teljes méretre igazításhoz nyomja le az ALT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt, majd válassza a Teljes méret parancsot, vagy használja a WINDOWS+FELNYÍL billentyűkombinációt. Ezután keresse meg a weboldalon a letöltendő képet.

A képernyőolvasó Navigáció gyorsító billentyű szolgáltatásával gyorsan megkeresheti a weboldalon a beágyazott grafikákat. Használja az INSERT+CTRL+G billentyűkombinációt a grafikák listába gyűjtéséhez, vagy csak egyszerűen a G billentyű segítségével navigáljon a letölteni kívánt grafikára.

A képre vigye oda az egérmutatót az INSERT+NUMERIKUS - (mínusz) billentyűparanccsal, majd használja a NUMERIKUS * (csillag) billentyűt, amellyel a jobb egérgomb kattintását tudja szimulálni. Ezután a NUMERIKUS + (plusz) billentyűvel váltson vissza a

rendszerfókuszra. A megjelenő helyi menüben válassza a Kép mentése más néven parancsot, és végezze el a letöltést.

Megjegyzés: Ha a teljes weboldalt menti a számítógépre, akkor a képet jó eséllyel megtalálhatja a lementett oldal weboldal_elemei mappában is. A mentéshez válassza a Fájl menü Oldal mentése parancsát, vagy nyomja le a CTRL+S billentyűkombinációt. A Mentés másként párbeszédpanelen a fájl típusnál adja meg a Weboldal (teljes) (*.htm;*.html) lehetőséget, és mentse az oldalt.

1.4.2 Szöveg, kép vagy URL másolása megadott helyre pl. dokumentumba vagy e-mailbe.

Az interneten történő böngészés során előfordulhat, hogy a hasznos információkat későbbi felhasználás céljából külön dokumentumba szeretné menteni. Ez lehet teljes szöveg, vagy csak egy szövegrészlet, kép, illetve hivatkozás elérési útvonala is, amit először ki kell másolni. A másolás

után felhasználhatja másik alkalmazásban, dokumentumban vagy szövegben.

Szöveges információk másolásához jelölje ki a másolni kívánt szövegrészt, például a SHIFT+NYÍL billentyűkombinációval. Amennyiben az oldal teljes szövegét másolni szeretné, használja a Szerkesztés menü Az összes kijelölése parancsát vagy a CTRL+A billentyűkombinációt. Ezután válassza a Szerkesztés menü Másolás parancsát, vagy nyomja le a CTRL+C billentyűkombinációt. Végül álljon a Word vagy az e-mail alkalmazás szöveges dokumentum azon részére, ahová szeretné a szöveget beilleszteni, majd nyomja le a CTRL+V billentyűkombinációt.

A képernyőolvasó segítségével kényelmesen ki tud jelölni egy szövegrészt. Lépjen a kijelölni kívánt szöveg elejére és hozzon létre egy ideglenes helyjelzőt a CTRL+WINDOWS+K billentyűparanccsal. Ezután lépjen a kijelölendő szöveg végére és nyomja le az INSERT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt, majd az m betűt önmagában. Ekkor megtörténik a szöveg kijelölése amelyet ezután másolni tud.

Ha csak az aktuális weboldal címét szeretné másolni, nyomja le a CTRL+L billentyűkombinációt vagy az F6 funkcióbillentyűt a Címsorba ugráshoz. Ezzel egyidejűleg kijelölte a címsorban az aktuális weboldal címét. A cím vágólapra másolásához nyomja le a CTRL+C billentyűkombinációt. Ezután lépjen át az ALT+TAB billentyűkombinációval abba az ablakba, ahova be szeretné illeszteni a címet. Végül a CTRL+V billentyűkombinációval illessze be a címet a dokumentumba.

A weboldal beágyazott képeit nemcsak letölteni, de másolni is tudja. Először tegye teljes méretűre a webböngésző ablakát a jobb ráláthatóság érdekében. A teljes méretre állításhoz nyomja le az ALT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt, majd válassza a Teljes méret parancsot, vagy használja a WINDOWS+FELNYÍL billentyűkombinációt. Ezután keresse meg a weboldalon a másolandó képet.

A képre vigye oda az egérmutatót az INSERT+NUMERIKUS - (mínusz) billentyűparanccsal, majd használja a NUMERIKUS * (csillag) billentyűt, amellyel a jobb egérgomb kattintását tudja szimulálni. Ezután a NUMERIKUS +

(plusz) billentyűvel váltson vissza a rendszerfókuszra. A megjelenő helyi menüben válassza a Kép másolása parancsot, majd lépjen át a célalkalmazásba, és illessze be a képet a CTRL+V billentyűparanccsal.

1.4.3 Weboldal nyomtatási képének megtekintése és a weboldal nyomtatása. Weboldal részletének nyomtatása a megfelelő nyomtatási beállításokkal.

A nyomtatás megkezdése előtt megtekintheti a képernyőn az oldalak nyomtatott formáját. A nyomtatási kép megtekintéséhez válassza a Fájl menü Nyomtatási kép parancsát. A megjelenő Nyomtatási kép eszköztáron lehetősége van a nyomtatási kép nézetének módosítására az itt található parancsok segítségével. A vezérlőelemeken úgy tud mozogni a TAB billentyűvel mintha egy párbeszédpanelen tenné azt. A következő elemekkel találkozhat:

 Nyomtatás gomb: Elindíthatja a nyomtatást.

- ✚ **Oldalbeállítás gomb:** Megnyitja az Oldalbeállítás párbeszédpanelt, ahol a nyomtatáshoz szükséges oldalbeállításokat végezheti el.
- ✚ **Első oldal gomb:** Az első oldal képét jelenítheti meg.
- ✚ **Előző oldal gomb:** Az előző oldal képét jelenítheti meg.
- ✚ **Oldal kombinált szerkesztőmező:** A nyílbillentyűkkel megadhatja a megjelenítendő oldal számát.
- ✚ **Következő oldal gomb:** A következő oldal képét jelenítheti meg.
- ✚ **Utolsó oldal gomb:** Az utolsó oldal képét jelenítheti meg.
- ✚ **Helykitöltés kombinált szerkesztőmező:** 30%-tól 200%-ig állíthatja be a kitöltést, vagy Egyéni értékeket adhat meg.
- ✚ **Álló/Fekvő választógomb:** A kép pozícióját állíthatja be.
- ✚ **Bezárás gomb:** A Nyomtatási kép eszköztárat zárhatja be, és térhet vissza a weboldalra. Az ESC billentyűt is használhatja a bezáráshoz.

Nyomtatási beállítások

A Mozilla Firefox-ban válassza a Fájl menü Oldalbeállítás parancsát.

Az Oldalbeállítás párbeszédpanelen két lapfül található. A lapfülek között a CTRL+TAB billentyűkombinációval tud váltani, illetve a TAB billentyű segítségével tud a beállítási lehetőségeken végighaladni.

A Formátum és beállítások lapfülön a nyílbillentyűkkel állítsa be az Álló vagy a Fekvő laptájolást.

A Margó, élőfej és élőláb lapfülön írja be a Bal, a Jobb, a Felső, és az Alsó margó méreteit a szerkesztőmezőkbe.

Az Élőfej és élőláb csoportban írja be a szerkesztőmezőkbe, hogy mi jelenjen meg az élőfej és az élőláb bal, jobb és középső részén.

Végül aktiválja a párbeszédpanel OK gombját.

Weboldal nyomtatása

Válassza a Fájl menü Nyomtatás menüpontját, vagy nyomja le a CTRL+P billentyűparancsot.

A Nyomtatás párbeszédpanelen a Nyomtató csoport Név kombinált listamezőjében a nyílbillentyűkkel válassza ki, hogy melyik nyomtatóval akar nyomtatni.

A Példányszám léptethető szerkesztőmezőbe gépelje be, vagy a nyílbillentyűkkel adja meg a kinyomtatandó példányszámot.

A Nyomtatási tartomány csoportban válassza ki a nyílbillentyűkkel, hogy a weboldal mely részét kívánja kinyomtatni. A következő lehetőségek közül választhat:

- A teljes dokumentum: Az egész weboldalt kinyomtatja.
- Kijelölt terület: Csak azt a részt nyomtatja ki, amelyet kijelölt az oldalon.
- Aktuális oldal: Azt az oldalt nyomtatja ki, amelyiken éppen állt, mielőtt kiadta a nyomtatás parancsot.

 Oldalak: A megadott oldalakat nyomtatja ki. Egyetlen oldalszámot vagy nyomtatási tartományt adjon meg. Például: 5-12.

Végezetül a nyomtatáshoz aktiválja a párbeszédpanel OK gombját!

Jó tanácsok

JAWS kurzor

A Windows Vista és a Windows 7 operációs rendszereken, a Firefox és a Thunderbird Direct2D renderelést hajt végre alapértelmezés szerint. Ez megakadályozza, hogy a JAWS kurzorral (egérmutató) az információt el lehessen olvasni. Szerencsére könnyű kikapcsolni a renderelést. A konfigurációkezelőben be kell állítani két konfigurációs változót igaz állapotra: `gfx.direct2d.disabled` és `layers.acceleration.disabled`. Nyissa meg a Konfigurációkezelőt. A Firefox webböngészőben írja be a címsorba `about:config`. A Thunderbird

levelezőben válassza az Eszközök menü Beállítások parancsát, majd keresse meg a Speciális kategóriában az Általános lapfül Konfigurációs szerkesztő gombot. Megjelenik egy figyelmeztetés, miszerint a beállítások megváltoztatása hatással lehet a biztonságra, stabilitásra és teljesítményre. Az ENTER billentyűvel aktiválja az Óvatos leszek, megígérem gombot. Amikor megnyílik a konfigurációs szerkesztő, a jobb használhatóság érdekében kapcsolja ki a virtuális kurzort a képernyőolvasó INSERT+Z billentyűparancsával. Ezután a TAB billentyűvel léphet át a beállítások listájába, és a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel tud válogatni a konfigurációs beállítások között. A beállítási lehetőség néhány első betűjét is begépelheti a Keresés szerkesztőmezőbe. Ebben az esetben írja be, hogy gfx, majd a TAB billentyűvel lépjen át a listába, és a nyílbillentyűkkel keresse meg az első beállítási lehetőséget. A gfx.direct2d.disabled beállítás alapértelmezetten hamis értéken áll, nyissa meg a helyi menüt, és válassza a Ki/be parancsot. Ez a beállítást igazra (true) fogja változtatni.

Ezután a keresőbe írja be, hogy layers.acceleration, a beállítások listájában menjen a

layers.acceleration.disabled beállítási lehetőségre, és végezze el itt is az előző lépést. Végezetül zárja be a Konfigurációs szerkesztőt, és indítsa újra a Firefox vagy a Thunderbird programot.

WebVisum

A látássérült emberek számára nagy gondot jelentenek a weboldalakon található képes biztonsági kódok az úgynevezett Capcha-k. Bizonyos oldalakon lehet találkozni hangos kódokkal is, de ezeket sem egyszerű felismerni. A legakadálymentesebb az a biztonsági kód, amely szövegesen kéri a felhasználót, hogy gépeljen be valamit a szerkesztőmezőbe. Ilyen sajnos kevés weboldalon található. A képes biztonsági kódok megfejtésére ingyenesen használható a WebVisum kiegészítő, amelyet a Firefox böngészőben lehet használni. A legtöbb biztonsági kódot felismeri, azonban előfordul, hogy néha téved. Olyan oldalak is léteznek ahol nem használható, de ettől függetlenül hasznos segédeszköz. A kód felismerésén kívül használható kontrasztos módra is, valamint a flash animációk kikapcsolására, és képes linkek megcímkézésére. Sajnos a WebVisum oldala angol nyelvű, ezért minimális angoltudás szükséges. A WebVisum használatához látogassa

meg a www.webvisum.com weboldalt, és regisztrálja magát a Register hivatkozás megnyitása után. A regisztrációhoz meghívó kód szükséges, amelyet a WebVisum fejlesztőtől vagy egy már regisztrált ismerőstől kérhet. Az ismerős a meghívást a bejelentkezése után az Invitations hivatkozás kiválasztásával kezdeményezheti. A fejlesztőtől a Request an invitation hivatkozás megnyitása után igényelhet meghívó kódot. A sikeres regisztráció után le kell tölteni a WebVisum kiegészítőt. A weboldalon nyissa meg a download hivatkozást, és kattintson az Install the WebVisum extension hivatkozásra.

A Firefox figyelmeztető ablakot jelenít meg, amelyben engedélyezni kell a kiegészítő telepítését. Az engedélyezéshez lépjen a TAB billentyűvel vagy az ALT+E hívóbillentyűvel az Engedélyezés gombra, majd nyomja le az ENTER-t. Ezután a TAB-bal keresse meg a Telepítés most gombot, és nyomja le az ENTER-t. Végezetül a TAB billentyűvel lépjen a Firefox újraindítása gombra, és ott is nyomja le az ENTER-t. A Firefox újraindulása után megjelenik a bejelentkező ablak, ahol a már regisztrált név és jelszó párossal bejelentkezhet a WebVisum szolgáltatásba. Az automatikus bejelentkezés bejelölése után nem kell minden

alkalommal beírni az adatokat, amikor megnyitja a Firefox programot. A tapasztalat az, hogy a biztonsági kód felismerésére szolgáló gyári billentyűparancs nem mindig működik, ezért érdemes menüből kiadni a parancsot, vagy módosítani a gyári billentyűparancsot. A WebVisum beállításainak megnyitásához válassza az Eszközök menü WebVisum almenü preferences parancsát, vagy nyomja le a CTRL+F2 billentyűkombinációt. A WebVisum Preferences párbeszédpanelen a nyílbillentyűvel keresse meg a Key bindings lapfület a listanézetben, majd a TAB-bal lépjen a WebVisum parancsainak kombinált listájába, és válassza ki a nyílbillentyűvel a Solve chapcha on page parancsot. A TAB billentyűvel továbblépve elolvashatja, hogy mi a jelenlegi billentyűkombinációja a parancsnak. Ha ezt meg szeretné változtatni, akkor a TAB-bal keresse meg a Capture now gombot, és nyomja le az ENTER-t, majd az újonnan használandó billentyűparancsot. Az új parancs kiadása után nyomja le az ENTER billentyűt a beállítás jóváhagyásához és bezárásához. Ezután ha egy biztonsági képkódot kérő oldalt nyit meg, használja a beállított billentyűkombinációt, vagy válassza a helyi menü Solve CAPTCHA parancsát. A parancs kiadását követően a WebVisum üzenetben

tájékoztatja a felhasználót, hogy a képkód elküldésre került a szervernek. Körülbelül 30 másodperc múlva a Webvisum a megkapott szöveges kódot egy megjelenő üzenetben közli, és a vágólapra helyezi. Ezután a szerkesztőmezőbe be kell illeszteni a kódot a CTRL+V billentyűkombinációval.

A WebVisum sok egyéb dologra használható még. Az Eszközök menü WebVisum almenüjében be- vagy kikapcsolható több szolgáltatás is. Néhány parancs:

Page Enhancements almenü:

- + Underline Links (Aláhúzott hivatkozások)**
- + Highlight Labels (Kiemelt címkék)**
- + Hide Images (Képek elrejtése)**
- + Hide Flash Content (Flash tartalom elrejtése)**
- + Highlight Focus (Kiemelt fókus)**
- + Disable Site Background Sound (Az oldal hangjainak letiltása)**
- + High-contrast profile (Magas kontrasztú profil)**

Sound Alerts almenü:

+ Mute All (Minden hang némítása)

+ Mute Clicks (Klikk hang némítása)

+ Mute Errors (Hibahang némítása)

Menüsor elrejtése és megjelenítése

Előfordulhat, hogy az ALT billentyűvel nem tudja megnyitni a menüsört. Ennek oka az, hogy a Firefox webböngésző teljes képernyős üzemmódban van, így a menüsor nem látható. A mód ki- és bekapcsolására használja az F11 funkcióbillentyűt.

Firefox billentyűparancsok

Navigáció

+ ALT+BALNYÍL, BACKSPACE: Vissza

+ ALT+JOBBRANYÍL, SHIFT+BACKSPACE: Előre

+ ALT+HOME: Kezdőlap

+ CTRL+O: Fájl megnyitása

+ F5, CTRL+R: Frissítés

+ CTRL+F5, CTRL+SHIFT+R: Frissítés (nem a gyorsítótárból)

+ ESC: Leállítás

Aktuális oldal

+ F6: Váltás a böngésző eszköztár és a weboldal között

+ CTRL+P: Nyomtatás

+ CTRL+S: Oldal mentése másként

+ CTRL++: Betűméret és nagyítás - weboldal méretének növelése

+ CTRL+-: Betűméret és kicsinyítés - weboldal méretének csökkentése

+ CTRL+0: Visszaállítás - weboldal normál méretének visszaállítása

Keresés

+ CTRL+F: Keresés

- + F3, CTRL+G: Következő keresése**
- + SHIFT+F3, CTRL+SHIFT+G: Előző keresése**
- + SHIFT+1: Hivatkozások keresése gépeléssel**
- + SHIFT+6: Szöveg keresése gépeléssel**
- + ESC - amikor a Kereső vagy a Gyorskereső fókuszban van: Kereső vagy Gyorskereső bezárása**
- + CTRL+K, CTRL+E: Keresés a weben - Könnyen kiválasztható a kedvenc keresőmotor**

Ablakok és lapok

A következő billentyűparancsokból néhány csak akkor működik, ha a kiválasztott lap van fókuszban. Jelenleg egyetlen módon érhető el, például az ALT+D hatására a címsor kijelölésével, majd a SHIFT+TAB kétszer.

- + CTRL+W, CTRL+F4 : Lap bezárása (kivéve az applikációs lapok)**
- + CTRL+SHIFT+W, ALT+F4: Ablak bezárása**
- + CTRL+SHIFT+PAGE UP: Lap balra mozdítása (amikor a fókuszban van)**

- + CTRL+SHIFT+ PAGE DOWN: Lap jobbra mozgatása (amikor a fókuszbán van)**
- + CTRL+T: Új lap**
- + CTRL+N: Új ablak**
- + CTRL+SHIFT+P: Új privát ablak**
- + CTRL+TAB, CTRL+ PAGE DOWN: Következő lap**
- + ALT+ENTER: Cím megnyitása új lapon (Címmezőből vagy Keresőmezőből)**
- + CTRL+SHIFT+TAB, CTRL+PAGE UP: Előző lap**
- + CTRL+SHIFT+T: Lap bezárásának visszavonása**
- + CTRL+SHIFT+N: Ablak bezárásának visszavonása**
- + CTRL+1-8: Lap kiválasztása (1 - 8)**
- + CTRL+9: Utolsó lap kiválasztása**
- + CTRL+SHIFT+E: Lapok csoportos nézete**
- + ESC: Lapok csoportos nézetének bezárása**
- + CTRL+0: Következő lap csoport (nem minden billentyűzeten érhető el)**
- + CTRL+SHIFT+0: Előző lap csoport (nem minden billentyűzeten érhető el)**

Előzmények

+ CTRL+H: Előzmények oldalpanel

+ CTRL+SHIFT+H: Minden előzmény megjelenítése

+ CTRL+SHIFT+DEL: Előzmények törlése

Könyvjelzők

+ CTRL+SHIFT+D: Minden lap egy könyvjelzőbe

+ CTRL+D: Oldal hozzáadása a könyvjelzőkhöz

+ CTRL+B, CTRL+I: Könyvjelzők

+ CTRL+SHIFT+B: Könyvtár ablak (Könyvjelzők)

Eszközök

+ CTRL+J: Letöltések

+ CTRL+SHIFT+A: Kiegészítőkezelő

+ F12, CTRL+SHIFT+I: Fejlesztői eszköz

- ✚ CTRL+SHIFT+K: Webkonzol
- ✚ CTRL+SHIFT+C: Vizsgáló
- ✚ CTRL+SHIFT+S: Hibakereső
- ✚ SHIFT+F7: Stíluslap-szerkesztő
- ✚ SHIFT+F5: Profilozó
- ✚ CTRL+SHIFT+Q: Hálózatfigyelő
- ✚ SHIFT+F2: Fejlesztői eszköztár
- ✚ CTRL+SHIFT+M: Alkalmazkodó megjelenés nézet
- ✚ SHIFT+F4: JavaScript jegyzetfüzet
- ✚ CTRL+U: Oldal forrása
- ✚ CTRL+SHIFT+J: Böngészőkonzol
- ✚ CTRL+SHIFT+P: Privát böngészés

Egyebek

- ✚ CTRL+ENTER: .com cím kiegészítése
- ✚ SHIFT+ENTER: .net cím kiegészítése
- ✚ CTRL+SHIFT+ENTER: .org cím kiegészítése

- + DEL: A kijelölt automatikus kiegészítés törlése**
- + F11: Teljes képernyős üzemmód**
- + ALT, F10: Menüsor megjelenítése (ha rejtett)**
- + CTRL+/: Kiegészítők menüsor megjelenítése/elrejtése**
- + F7: Kurzoros böngészés**
- + F6, ALT+D, CTRL+L: A címező teljes szövegének kijelölése**
- + ESC: GIF animáció leállítása - miután az oldal betöltődött**

HTML5 audio és video megjelenítés a Firefox-ban.

- + SZÓKÖZ: Play/Pause**
- + LENYÍL: Hangerő csökkentése**
- + FELNYÍL: Hangerő növelése**
- + CTRL+LENYÍL: Némítás**
- + CTRL+FELNYÍL: Hang bekapcsolása**
- + BALRANYÍL: 15 másodperc visszatekerés**
- + CTRL+BALRANYÍL: 10%-kal visszatekerés**

+JOBBRANYÍL: 15 másodperc előretekercs

+CTRL+JOBBRANYÍL: 10%-kal előretekercs

+HOME: Tekerés az elejére

+END: Tekerés a végére

Impresszum

Szerző: Herczeg Lajos, Mali Attila

Szakmai lektor: Herczeg Lajos

Kiadja: „Informatika a látássérültekért” Alapítvány